

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

جوانی و اخلاق

در

محمد علی
گلشنی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جوانی و اخلاق در نهج البلاغه

نویسنده:

محمد دشتی

ناشر چاپی:

تربیت

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	جوانی و اخلاق در نهج البلاغه
۸	مشخصات کتاب
۸	سرآغاز
۹	پیشگفتار
۱۰	شناخت نهج البلاغه
۱۰	چرا نهج البلاغه؟
۱۲	سخنان امام چگونه جمع آوری گردید؟
۱۳	آیا همه سخنان امام علی(ع) در نهج البلاغه موجود است؟
۱۴	پیام نهج البلاغه
۱۴	جوانی و اخلاق از دیدگاه نهج البلاغه
۱۴	اشاره
۱۶	ارزش آگاهی
۱۶	اشاره
۱۶	ارزش تعلیم و آموزش
۱۶	ره آورد علم
۱۷	ضرورت تربیت پذیری
۱۷	اشاره
۱۷	ره آورد تربیت
۱۸	شتاب در تربیت نوجوان
۱۸	دوراندیشی
۱۸	اشاره
۱۹	ره آورد دوراندیشی
۱۹	ضرورت دوراندیشی

۲۰	تقویت فکر و اندیشه
۲۰	اشاره
۲۰	ارزش فکر کردن
۲۱	ره آورد فکر کردن
۲۲	عفت و پاکدامنی
۲۲	اشاره
۲۲	حفظ شخصیت
۲۲	راه حفظ شخصیت
۲۳	احترام به روابط اجتماعی
۲۳	اشاره
۲۴	رعایت حقوق دیگران
۲۴	ضرورت هماهنگی با دیگران
۲۵	آینده نگری صحیح
۲۵	اشاره
۲۶	ضرورت آینده نگری
۲۶	ضرورت آمادگی برای آینده
۲۷	تلاش در خودسازی
۲۷	اشاره
۲۸	معیار خودسازی
۲۸	راه خودسازی
۲۹	قانون گرایی
۲۹	اشاره
۲۹	ضرورت آشنائی با قوانین الهی
۳۰	ره آورد آمادگی برای اجرای قوانین
۳۰	صبر و بردباری
۳۰	اشاره

۳۱ ضرورت صبر و بردباری

۳۱ انواع صبر

۳۳ درباره مرکز

عنوان و نام پدیدآور: جوانی و اخلاق از دیدگاه نهج البلاغه (ویژه مقطع راهنمایی دختران) / مولف محمد دشتی ، - ۱۳۳۰

مشخصات نشر: مشهد: موسسه فرهنگی ، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب ، ۱۳۷۹.

مشخصات ظاهری: ص ۴۸

شابک: ۹۶۴-۶۲۲۴-۳۰-X

وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی قبلی

یادداشت: فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول ، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- اخلاق

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول ، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- راه و رسم زندگی

موضوع: جوانان -- جنبه های اخلاقی

موضوع: جوانان و اسلام

رده بندی کنگره: BP۳۸/۰۹ / الف ۵۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی: م ۷۹-۱۸۱۶۴

سر آغاز

(صفحه ۱۰)

پیشگفتار

شناخت نهج البلاغه

چرا نهج البلاغه؟

سخنان امام چگونه جمع آوری گردید؟

آیا همه سخنان امام علی در نهج البلاغه موجود است؟

پیام نهج البلاغه

پیشگفتار

سپاس و حمد بی کران سزاوار خداوندی است که ما را نعمت عظمای کتاب قرآن بخشید و در پرتو درخشان آن رسالت حضرت ختمی مرتبت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله و سلم و ولایت و امامت مولی الکونین حضرت امام علی علیه السلام را بر امت اسلام ارزانی داشت و جان عقول بشری را از حمایت و هدایت بی منتهای معارف دو کتاب عظیم قرآن و نهج البلاغه سیراب گردانید.

احساس فزاینده ی تشنگی نسل جوان در کسب معارف ناب

(صفحه ۱۱)

اسلام عزیز و روی آوردن به کتاب شریف نهج البلاغه در سالهای اخیر مسئولیت نهادهای فرهنگی کشور را دو چندان کرده است. این خیزش امید بخش نسل نو، آینده ی تابناک و گسترش حقیقت معارف اسلامی را نوید می دهد.

اداره ی کل امور فرهنگی و هنری معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش ضمن آگاهی و معرفتی که به این امر مهم دارد، با استعانت از پیشگاه آفریدگار جهان هستی و روح منور و حیات بخش مولی امیرالمومنین علی علیه السلام همه ساله می کوشد در راستای پرورش و رشد ساختار اخلاقی و شناختن دانش آموزان با تدوین تالیف، چاپ و نشر جزواتی پیرامون موضوعات مختلف از دیدگاه نهج البلاغه اقدام کرده، تشنه کام کسب علوم و معارف اسلامی را دعوت به شکر در مسابقات نهج البلاغه می نماید.

این مجموعه ی ارزشمند را که حجه الاسلام و المسلمین محمد دشتی از موسسه ی تحقیقاتی امیرالمومنین تالیف و تدوین نموده است توسط کارشناسان قرآن و معارف اسلامی این اداره کل برای چهاردهمین دوره ی مسابقات نهج البلاغه دانش آموزان سراسر کشور (دوم راهنمایی دختران) در سال تحصیلی ۷۷-۷۸

انتخاب و منتشر گردیده است.

اداره ی کل امور فرهنگی و هنری

(صفحه ۱۲)

شناخت نهج البلاغه

نهج البلاغه، کتابی است که در آن برخی از سخنان زیبا و نامه های ارزشمند و کلمات کوتاه حکیمانه ی امام علی علیه السلام گرد آمده است، و چون ستارگان همیشه درخشانده در آسمان علم و ادب و معارف انسانی نور می پاشند.

این کتاب که با تلاش و زحمت و هنر بی مانند علامه سید رضی در سال ۴۰۰ هجری تدوین شده است و دارای سه فصل جداگانه می باشد.

فصل اول- خطبه ها یا سخنرانیهای امام علی علیه السلام «۲۴۱ خطبه»

فصل دوم- کتب یا نامه های سیاسی، اخلاقی، نظامی آن ابر مرد تاریخ «۷۹ نامه»

فصل سوم- قصار الحکم یا کلمات کوتاه حکمت آمیز «۴۸۰ حکمت»

امام علی علیه السلام در تمام دوران زندگی پربار و نورانی خود سعی در هدایت دلها، و مغزها به سوی حقیقت و انسانیت راه روشن الهی داشت. حضرت از هر فرصت مناسبی، با سخنرانیهای اخلاقی،

(صفحه ۱۳)

سیاسی، با نوشتن نامه های ضروری و یا کلمات حکمت آمیز، به تمام ارزشهای اخلاقی، انسانی اشاره می فرمود و راه و رسم زندگی سالم و صحیح انسانی را در این کتاب به بشریت سرگشته، معرفی نمود و با هرگونه جهل و جهالت و نادانی مبارزه کرد و روش رسیدن به سعادت و تکامل جاویدان را به همگان نشان داد که نهج البلاغه کتاب زندگی، کتاب اخلاق و رستگاری، کتاب سیاست و کشورداری، کتاب تکامل و بالندگی است.

صفحه ۱۳.

چرا نهج البلاغه؟

سوال می شود که:

اگر تمام ارزشهای اخلاقی در سخنان امام علیه السلام وجود دارد پس چرا نام این مجموعه را نهج البلاغه نهادند؟

و راستی نهج البلاغه یعنی چه؟

پاسخ این سوال روشن است زیرا علامه ی سید رضی قدس سره با توجه به زیبایی اعجاز گونه کلمات امام علیه السلام نام این مجموعه را نهج البلاغه

(صفحه ۱۴)

گذاشت.

«نهج» یعنی راه، راه و

روش، راه و رسم.

«بلاغت» یعنی کلام رسا، گویا، روشن.

نهج البلاغه یعنی راه و رسم زیبا سخن گفتن، رسا و گویا و روشن حرف زدن، خوب سخن گفتن، و سخنان خوب را مطرح کردن، که فصاحت و بلاغت یکی از هنرهای با ارزش ادبی است و نهج البلاغه پس از قرآن کریم از این نظر بی مانند است.

تمام دانشمندان جهان، مسلمان و غیرمسلمان، شیعه و اهل سنت و حتی دشمنان امام علیه السلام به این حقیقت اعتراف کردند که از نظر فصاحت و بلاغت پس از قرآن کریم، نهج البلاغه نظیر و مانندی ندارد.

صفحه ۱۴.

سخنان امام چگونه جمع آوری گردید؟

همه می پرسند:

سخنان امام علی علیه السلام چگونه حفظ و ضبط جمع آوری شده

(صفحه ۱۵)

است؟

و همه می خواهند بدانند که:

و در آن روزگاران ظهور اسلام (۱۴ قرن قبل) که وسائل مجهز الکترونیک امروزی وجود نداشت و از رادیو و تلویزیون و مطبوعات و وسائل پیشرفته ی صداپرداری خبری نبود. چگونه سخنرانیهای امام علی علیه السلام را جمع نمودند؟ ضبط و کنترل کردند و به نسلهای آینده رساندند؟

با توجه به زیبایی ها و ویژگیهای سخنان امام علیه السلام پاسخ سوالات یاد شده نیز روشن است.

زیرا شیرینی کلمات امام و فصاحت و بلاغت بی مانند آن، هر شنونده ای را مجذوب خود می ساخت، که در پای سخنان امام حاضر می شدند و با تلاش فراوان در حفظ کردن و نوشتن آن سخت می کوشیدند. از جمله ی این افراد:

اول- گروهی به نام «کتاب» (تدوینسهای زبردست) همه جا با امام علیه السلام بودند و به جای دستگانههای مدرن امروزی، کلمات ارزشمند امام علیه السلام را می نوشتند مانند شاگردان امام «حارث اعور» و «زید بن وهب» که سخنرانیهای امام را در زمان خودش به صورت کتابی جداگانه تدوین نمودند.

دوم- گروهی دیگر به نام «حفاظ» وجود

داشتند که با حافظه ی قوی

(صفحه ۱۶)

خود، خطبه ها، نامه ها، و حکمتهای امام علی علیه السلام را حفظ می کردند و سینه به سینه به نسل های آینده رساندند همانگونه که قرآن کریم را حفظ کردند و یا شعرهای ادبی فرهنگ عرب را زنده نگهداشتند.

مسعودی مورخ معروف که ۱۰۰ سال قبل از سید رضی، تاریخ مروج الذهب را نوشته است می گوید:

«مردم قرن سوم بیش از ۴۰۰ خطبه از خطبه های امام علی علیه السلام را حفظ کرده و از آن استفاده می کنند».

در صورتی که در سال ۴۰۰ هجری، در نهج البلاغه ۲۴۱ خطبه جمع آوری گردید.

آیا همه سخنان امام علی(ع) در نهج البلاغه موجود است؟

باید بدانیم که در کتاب نهج البلاغه، برخی از سخنان و آثار امام علی علیه السلام به

(صفحه ۱۷)

دلایل فراوانی ممکن نبود زیرا:

اولا- دشمنان اسلام و رسول خدا، در طول ۴۰۰ سال قبل از تالیف نهج البلاغه با تمام امکانات سیاسی، نظامی، سعی در نابودی آثار گرانقدر امام علی علیه السلام داشته و بسیاری از کتب دانشمند شیعه را به آتش کشیدند و به جرم نام و یاد و محبت و پیروی از علی علیه السلام تعداد فراوانی را به شهادت رساندند.

ثانیا- شیعیان و پیروان امام علی علیه السلام در زمانهای گذشته، آثار امام را مخفی می کردند و حق تبلیغ و نشر آنها را نداشتند و با پنهان کاری و مبارزه ی مخفی، برای حفظ جان خود، نمی توانستند سخنان امام را جمع آوری و به صورت یکپارچه به جامعه ی مسلمین تقدیم نمایند. در نتیجه ی قتل عامهای خونی، در مهاجرتهای غم بار و در پنهان کاریهای ناگوار و در آتش سوزیهای خیانت بار، برخی از سخنان و آثار امام علیه السلام به ما نرسیده و بشریت امروز از آن همه انوار تابناک محروم مانده است.

و تازه سید رضی نیز تمام سخنان موجود امام

را گرد نیاورده است.

(صفحه ۱۸)

پیام نهج البلاغه

هر کس یکبار کامل نهج البلاغه را بخواند می داند که نهج البلاغه سرچشمه ی همیشه زلال علوم و آبشار همیشه موج معارف الهی، انسانی است.

نهج البلاغه کتاب انسان سازی است، کتاب معنویت است، کتاب سعادت و رستگاری انسان است، جان را درمان می کند و درون را از آلودگی می زداید و با رنگ الهی صیقل می دهد.

برای شما که در دوره ی راهنمایی و سنین نوجوانی به سر می برید ارزنده ترین راه و رسم سازندگی است.

شما و ما که می خواهیم خود را، دوستان و خانواده ی خود را بسازیم و در این سازندگی محتاج به الگوهای صحیح، سالم و کامل می باشیم. نهج البلاغه چون مشاوره دلسوز و آگاه، الگوهای کامل را معرفی می کند، روش شناخت الگوها را می شناساند و روش غلبه بر دشمنان را معرفی می فرماید.

با توجه به پیام ارزشمند نهج البلاغه است که می بینیم از دیرباز (از سال ۴۰۰ هجری تاکنون) همواره این کتاب وحی گونه، مورد نقد و ارزیابی دانشمندان جهان قرار گرفته است و تاکنون ۳۷۰ جلد کتاب پیرامون مباحث ارزنده ی آن تالیف گردیده است.

(صفحه ۱۹)

علاوه بر آن حدود ۲۱۰ شرح و تفسیر بر نهج البلاغه نوشته شده و هزاران نسخه ی خطی از قرنهای گذشته تاکنون به جای مانده است. صدها جزوه ی درسی از مباحث برابر آن تهیه و مورد استفاده قرار گرفته است.

در نتیجه ما نیز باید با این چشمه سار زلال علوم علوی آشنا شویم و فرازهای درخشان آن را حفظ نموده، به تربیت و سازندگی خود پردازیم.

ان شاءالله.

(صفحه ۲۱)

جوانی و اخلاق از دیدگاه نهج البلاغه

اشاره

دختران نوجوان به سن و سالی رسیده اند که باید به هم فکری با بزرگترها عادت کنند و با دوستان خود به مشورت و همدلی بپردازند.

از خودسری های کودکانه دست بردارند، درست فکر کنند.

و نسبت به آینده ی

خود تصمیم بگیرند، و در کارخانه به مادران خود کمک کنند، هم درس بخوانند و هم گوشه ای از مشکلات خانه و خانواده را بر دوش کشند.

اینجاست که هم باید به کسب دانش و به دست آوردن انواع آگاهی همت کنند و هم با راه و رسم زندگی، خانه داری آشنا شوند.

(صفحه ۲۴)

ارزش آگاهی

اشاره

کسب دانش و آگاهی برای نوجوان یک ضرورت است تا همراه با انواع آگاهی های لازم نسبت به آینده زندگی و آینده ی تحصیلی خود فکر کند، تصمیم بگیرد.

امام علی علیه السلام در مجموعه ی سخنان و رهنمودهای ارزشمند خود ارزش علم را فراوان مطرح کرده است.

ارزش تعلیم و آموزش

۱- قال علی علیه السلام:

«لکن الخیر ان یکثر علمک»

امام علی علیه السلام فرمود:

(خیر و نیکی آن است که علم و آگاهی تو را گسترش دهد)(۱).

(صفحه ۲۵)

جاهل را باید دانش آموخت و از علم و آگاهی و تجربه دانشمندان بایداستفاده کرد تا همه ی امور کشور بر اساس علم و تجربه سامان گیرد.

(۱) حکمت ۱/۹۴ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ره آورد علم

سپس به ارزش علم و ره آورد آن می پردازد و جاودانه ماندن علم و جاویدان بودن عالم و دانشمند را مطرح می فرماید که:

۲- قال علی علیه السلام:

قطع العلم عذر المتعلمین

امام علی علیه السلام فرمود:

(علم و آگاهی عذر تراشی و بهانه جوئی افرادی که احساس مسئولیت نمی کنند را برطرف می سازد)(۱).

اگر دختران نوجوان را در آغاز سنین نوجوانی، با علم و دانش آشنا سازند می توانند آینده را با اخلاق نیکوی خانه داری،

(صفحه ۲۶)

همسر داری و تربیت فرزندان کامل تغییر دهند، درست بسازند.

(۱) حکمت ۲۸۴ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ضرورت تربیت پذیری

اشاره

از نظر روانشناسی یکی از مسائل دوران نوجوانی «تربیت پذیری» است.

گرچه تربیت کودک، حد و مرز خاصی ندارد، و نمی توان سن و سالی را از تربیت و آموزش استثناء کرد.

اما این حقیقت نیز به اثبات رسید که در سن و سال نوجوانی زمینه های مناسبتری برای «تربیت پذیری» وجود دارد، و نوجوانان بیشتر از کودکان، تربیت پذیر می باشند.

ره آورد تربیت

۳- قال علی علیه السلام:

«و الاداب حلل مجده»

امام علی علیه السلام فرمود:

(صفحه ۲۷)

(ادب و تربیت، پوششهای زینتی انسان است)(۱).

زیرا وقتی نوجوان تربیت شد، و با ارزشها آشنا گردید، از سرمایه ای بس والا و پایان ناپذیری برخوردار است که با هیچ قیمتی به دست نخواهد آمد.

(۱) حکمت ۵ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

شتاب در تربیت نوجوان

امام پس از طرح ارزش تربیت، رهنمود می دهد که در تربیت نوجوان باید شتاب کرد، نباید نوجوان را به حال خود گذاشت، که انواع انحرافات بر سر راه آنان کمین کرده اند.

حال که نوجوان در سن و سال نوجوانی از «روح تربیت پذیری» برخوردار است و آمادگی لازم را دارد باید به تربیت و آموزش او شتاب کرد، و از حداکثر تلاش و کوشش دریغ نورزید که فرمود:

۴- قال علی علیه السلام:

«لامیراث کالادب و لاظهیر کالمشاوره»

(صفحه ۲۸)

امام علی علیه السلام فرمود:

(هیچ میراثی چون ادب، و هیچ پشتیبانی چون مشورت کردن نیست) (۱).

صفحه ۲۸.

(۱) نامه ی ۵۴ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

دوراندیشی

اشاره

از حالات روانی ارزشمند نوجوان، «دوراندیشی» و تدبیر در امور است.

نوجوان فکر می کند، فراوان می اندیشد.

به آینده‌ی خود دقیق می‌شود.

می‌خواهد نقش خود را در خانواده بیابد، و جایگاه ارزشی خود را در جامعه پیدا کند

اگر پدران و مادران و دیگر مسئولان تربیتی نوجوان را چونان مشاور آگاه بدانند و در امور سیاسی و اجتماعی و نظامی، نوجوان را در صحبت‌ها و مشورت‌های خود دخالت دهند، روح دوران‌دیشی او تقویت می‌شود و می‌توان برای آینده خود و آینده کشور خود مفید و موثر باشد.

(صفحه ۲۹)

ره آورد دوران‌دیشی

۵- قال علی علیه السلام: و العلماء باقون ما بقی الدهر

امام علی علیه السلام فرمود:

(دانشمندان جاودانه اند تا دنیا وجود دارد)(۱).

انسان با دوران‌دیشی می‌تواند تمام سرمایه‌های معنوی، عقل و علم و دانش خود را حساب شده بکار گیرد، و از همه‌ی خلاقیت‌های خدادادی بهره‌مند شود.

(۱) حکمت ۶ / ۱۴۷ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ضرورت دوران‌دیشی

ما برای استفاده‌ی صحیح از نعمتهای خدادادی، و انتخاب درست راه و رسم زندگی، به دوران‌دیشی و تدبیر در امور زندگی فردی و اجتماعی نیازمندیم

باید زندگی گذشتگان را مطالعه کرد و در پیروزی یا شکست

(صفحه ۳۰)

آنها درست اندیشید، و علل موفقیت یا محرومیت آنان را به ارزیابی گذاشت که امام فرمود:

۶- قال علی علیه السلام:

«و ثمره الحزم السلامه»

امام علی علیه السلام فرمود:

(ره آورد دوراندیشی و تدبیر، سلامت است). (۱).

زیرا علل پیروزی یا شکست ملت‌ها، می‌تواند درس‌های عبرت خوبی برای آیندگان و ما باشد که گفته‌اند:

«گذشته چراغ راه آینده است»

صفحه ۳۰.

(۱) حکمت ۱۸۱ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

تقویت فکر و اندیشه

اشاره

ارزش انسان به سرمایه‌ی فکر و اندیشه او است

و یکی از والاترین امتیاز انسان نسبت به دیگر پدیده‌ها داشتن فکر و عقل و اندیشه می‌باشد.

(صفحه ۳۱)

چون انسان می‌اندیشد، تصمیم می‌گیرد، می‌سازد، حرکت می‌کند و جهان را دگرگون می‌کند

چون می‌اندیشد می‌تواند انتخاب کند

که خدا آزادی و اختیار را به او بخشیده است

صفحه ۳۱.

ارزش فکر کردن

چون دوراندیشی ارزش است و برای دوران نوجوانی یک ضرورت غیرقابل انکار می‌باشد

اما برای دوراندیشی به تقویت فکر و اندیشه نیازمندیم

باید فکر و عقل را پروراند، و درست فکر کردن را آموخت

و از اندیشه های پلید و ناروا پرهیز داشت تا به سلامت مراحل رشد را سپری کرد که امام در نهج البلاغه رهنمود داد:

۷- قال علی علیه السلام:

«و الفکر مراه صافیه»

امام علی علیه السلام فرمود:

(صفحه ۳۲)

(فکر و اندیشه آئینه ای صاف است که واقعیتها را نشان می دهد)(۱).

پس آگاهی، نتیجه ی دوراناندیشی، و دوراناندیشی حاصل درست فکر کردن است.

(۱) حکمت ۵ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ره آورد فکر کردن

امام علی علیه السلام به همان مقدار که علم و آگاهی را به عنوان یک حقیقت ارزشمند مطرح می فرماید و ارزش فکر کردن را نیز تذکر می دهد:

۸- قال علی علیه السلام:

«و لا علم کالتفکر»

امام علی علیه السلام فرمود:

(هیچ علم و دانشی همانند فکر کردن نیست)(۱).

فراوانند کسانی که در کلاسهای آموزشی حضور دارند اما سودی به حالشان ندارد.

(صفحه ۳۳)

آنانکه می شنوند و پس از فراگیری علوم، پیرامون آن می اندیشند و درست فکر می کنند، موفق می شوند مراحل کمال را بیمایند.

عفت و پاکدامنی

اشاره

از نظر روانشناسی یکی از مسائل مهم نوجوانی شکل گیری شخصیت اوست، نوجوان آرام آرام با محیط خانه و مدرسه و مراکز فرهنگی، آشنائی خاصی پیدا کرده و نسبت به آنها احساس مسئولیت می کند.

خود را درک می کند و جایگاه مناسبی برای خود در نظر می گیرد.

در روابط اجتماعی برای خود احترام و شخصیتی قائل است.

دوست دارد مردم او را احترام کنند، و شخصیت او را بشناسد و متناسب با آگاهی و اندیشمندی او به او بنگرند

او را بستایند و مورد احترام قرار دهند که امام با توجه به همین مرحله ی حساس رهنمود می دهد:

(صفحه ۳۴)

حفظ شخصیت

۹- قال علی علیه السلام:

«فاقیموا علی شانکم و الزموا طریقتکم»

امام علی علیه السلام فرمود:

(بر شخصیت و ارزش خود استوار باشید و راه خود را بروید)(۱).

چون دوران نوجوانی یکی از دورانهای حساس شکل گیری شخصیت نوجوان است، از این رو توجه به حقوق دیگران، خواسته ها و نگرانیهای مردم بسیار ضروری است.

(۱) خطبه ی ۶/۱۳۲ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

راه حفظ شخصیت

مردم جامعه دوستان و همسایگان، همانند ما می باشند، و چون ما محبت و خشم دارند

برخی از چیزها را دوست و بسیاری از سخن ها را دوست ندارند.

(صفحه ۳۵)

شخصیت اجتماعی انسان وقتی درست شکل می گیرد که متناسب با خواسته ها و کشش های درونی مردم رفتار کنیم و در پرهیز اجتماعی نیز دارای معیار سنجش صحیحی باشیم که فرمود:

۱۰- قال علی علیه السلام:

«من ضمن بعرضه فلیدع المرء»

امام علی علیه السلام فرمود:

(کسی که بر آبرو و شخصیت خود نگران است باید از مجادله پرهیزد)(۱).

صفحه ۳۵.

(۱) حکمت ۳۶۲ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

احترام به روابط اجتماعی

اشاره

در کودکی نسبت به ما می گفتند:

بچه است، کودک است، و دوران کودکی حساب و کتابی ندارد اما وقتی نوجوان وارد مرحله ی دیگری از زندگی شد.

(صفحه ۳۶)

و دوران کودکی را سپری کرد، انتظارات پدر و مادر، خویشاوندان و همسایگان بالا می رود. و از نوجوان توقع شخصیت و بزرگواری دارند.

از کارهای او ایراد می گیرند.

رفتار نوجوان را به محاسبه و ارزیابی می گذارند.

شاید برخی از نوجوانان فکر کنند که پدر و مادر آنها را دوست ندارند.

نه بلکه در این دوران زیبا آنها را بیشتر دوست دارند و از حضورشان شادند، اما چون میزان انتظارات بالا می رود، اعتراض و ایرادگیری نیز فرق می کند.

رعایت حقوق دیگران

باید نوجوانان نیز درست بیاندیشند.

قانونمند بازی کنند.

از کارهای بیهوده بپرهیزند و شخصیت اجتماعی خود را تقویت کنند که یکی از راههای آن، تنظیم روابط اجتماعی است.

یعنی بدون اجازه وارد اطاق پدر و مادر نشوند.

بدون اجازه، اسباب و وسائل دیگران را در اختیار نگیرند.

(صفحه ۳۷)

بدون هماهنگی، وارد اطاق یا منزل دیگران نشوند.

بدون اطلاع، دست در جیب پدر و مادر نکنند.

۱۱- قال علی علیه السلام:

«و ارض من الناس بما ترضاه لهم من نفسک»

امام علی علیه السلام فرمود:

(آنچه را که برای خود می پسندی برای دیگران هم بپسند)(۱).

صفحه ۳۷.

(۱) نامه ی ۵۶ / ۳۱ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ضرورت هماهنگی با دیگران

برای تنظیم روابط اجتماعی، باید به حقوق دیگران احترام بگذارد، و با دوستان و همسایگان هماهنگ باشد، و آنگونه که دوست دارد مردم نسبت به او مهربان و اهل گذشت و نیکوکار باشند او نیز نسبت به دیگران نیکوکار باشد.

دختران نوجوان باید در خانه و خانواده، مشاور و کمک کار مادر باشند، و جای خالی او را بتوانند جبران کنند.

(صفحه ۳۸)

۱۲- قال علی علیه السلام:

«فلیکن امر الناس عندک فی الحق سواء»

امام علی علیه السلام فرمود:

(امور مردم در اجرای حق باید نزد تو مساوی باشد)(۱).

دختران نوجوان اگر بر اساس معیارهای صحیح اخلاقی که امام معرفی فرمود، روابط خود را با دوستان، با پدر و مادر، با همسایگان تنظیم کنند

و کسی را نرنجانند.

و حقوق کسی را نادیده نگیرند.

و بدون هماهنگی و اجازه گرفتن دست به کاری نزنند.

و به شخصیت افراد احترام بگذارند.

می توانند بهترین، سالمترین رابطه ی انسانی، اخلاقی را با دوستان و دیگر افراد جامعه داشته باشند.

(صفحه ۳۹)

(۱) نامه ی ۱/۵۹ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

آینده نگری صحیح

اشاره

از آن جوانان و نوجوانان است

و آینده را نوجوانان و آینده سازان تغییر می دهند، می سازند

به رشد و کمال مطلوب می رسانند.

ضرورت آینده نگری

حال اگر نوجوانان در آینده ی جامعه و خود نقش دارند آیا می توانند بدون آینده نگری صحیح، نقش سازندگی خود را تحقق بخشند؟

و برای بهسازی آینده تلاش موثر داشته باشند باید به نوجوانان آموخت که:

نسبت به آینده درست بایندیشند.

و فراوان فکر کنند.

که امام در نصیحت به فرزندش امام مجتبی فرمود:

۱۳- قال علی علیه السلام:

«و ابلغ فی عواقب الامور نظرا»

(صفحه ۴۰)

امام علی علیه السلام فرمود:

(کسی را انتخاب کن که از دیگران بیشتر به آینده می نگرد)(۱).

(۱) نامه ی ۷۴/۵۳ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ضرورت آمادگی برای آینده

امام علی علیه السلام پس از طرح ضرورت «آینده نگری» به یک حقیقت عمومی اشاره می فرماید که در سن نوجوانی، و جوانی و سپس پیری وجود دارد، و آن درست اندیشیدن نسبت به آینده ی زندگی است، باید پیش از فرا رسیدن دوران ضعف و پیری، کار و تلاش لازم را داشت.

و برای روزگار ضعف پیری و کهنسالی زاد و توشه ای فراهم کرد و فرصتهای طلایی دوران نوجوانی و جوانی را بیهوده از دست نداد که فرمود:

۱۴- قال علی علیه السلام: «العمل العمل، ثم النهایه النهایه؟!»

امام علی علیه السلام فرمود:

(عمل کنید، عمل کنید، سپس آینده نگر باشید)(۱).

اگر دوران متفاوت زندگی را درست بشناسم، و در هر مرحله از کودکی و نوجوانی و جوانی و کهنسالی، تلاش متناسب با همان مرحله را داشته و فرصتها را از دست ندهیم دچار تاسف و اندوه نمی شویم که در کهنسالی بگوئیم.

به پیری خاک بازیگاه طفلان می کنم بر سر

که شاید بشنوم ز آن خاک بوی نوجوانی را

(۱) خطبه ی ۱۳/۱۷۶ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

تلاش در خودسازی

اشاره

پس از شناخت روحیات و زمینه های فراهم دوران نوجوانی مانند:

الف- علم خواهی

ب- تربیت پذیری

ج- دوران دیشی

د- تفکر و اندیشه هدفدار

(صفحه ۴۲)

ه- شکل گیری شخصیت اجتماعی

باید تلاش کرد تا از زمینه های آماده، و روحیات مناسب نوجوانی برای «خودسازی» و «تربیت خویش» حداکثر استفاده را برد.

و با آگاهی و دوران دیشی به بازسازی فکر و جان و روان خود همت کرد.

زیرا تمام اصلاحات اجتماعی، و انواع سازندگی ها، از فرد آغاز می شود.

من باید خود را بسازم.

تو باید خود را بسازی و تربیت کنی.

تا جامعه که تشکیل شده از فرد، فرد انسانهاست ساخته شود.

معیار خودسازی

۱۵- قال علی علیه السلام:

«کفاک ادبا لنفسک اجتناب ما تکرهه من غیرک»

امام علی علیه السلام فرمود:

(در تربیت خویشتن این کافی است که آنچه بر دیگران نمی پسندی

(صفحه ۴۳)

انجام ندهی)(۱).

اگر افراد جامعه، خود را تربیت کنند، جامعه نیز ساخته می شود، و مفاسد اجتماعی و انحرافات اخلاقی به تدریج نابود می گردند.

صفحه ۴۳.

(۱) حکمت ۴۱۲ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

راه خودسازی

امام پس از طرح ضرورت خودسازی به راههای خودسازی می پردازد، و روش تربیت نفس، و راه خویشتن داری را می شناساند، و رهنمود می دهد که منتظر دیگران نباش، تربیت و خودسازی را با تلاش و کوشش از خود آغاز کن

۱۶- قال علی علیه السلام:

«و اکرم نفسک عن کل دنیه»

امام علی علیه السلام فرمود:

(نفس خویش را از هر گونه کارهای پستی دور نگهدار)(۱).

(صفحه ۴۴)

(۱) نامه ی ۸۶/۳۱ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

قانون گرایی

اشاره

نوجوان سعی دارد با حساب و کتاب سخن بگوید.

و دوست دارد که دیگران نیز با نظم و قانون باشند.

و با او قانونمند برخورد کنند.

سن و سال نوجوانی با نظم و ترتیب و قانون و حساب و کتاب هماهنگ است.

اگر مربیان تربیتی، پدران و مادران، نوجوانان را با قوانین و مقررات اجتماعی آشنا سازند، چون زمینه ی پذیرش قانون در نوجوانان بسیار فراهم است، روح قانونگرایی و نظم گرایی در آنان به کمال خواهد رسید.

ضرورت آشنائی با قوانین الهی

۱۷- قال علی علیه السلام:

«ان الله افترض علیکم فرائض فلا تضيعوها»

امام علی علیه السلام فرمود:

(همانا پروردگار بزرگ حقوقی را بر شما واجب کرده است پس آن را

(صفحه ۴۵)

ضایع نگردانید)(۱).

صفحه ۴۵.

(۱) حکمت ۱۰۵ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

ره آورد آمادگی برای اجرای قوانین

ما پیش از هر چیز باید قوانین الهی را بشناسیم و در عمل کردن به آن از دیگران سبقت بگیریم
با مطالعه ی رساله های عملیه مراجع تقلید، حلال و حرام الهی را بشناسیم طهارت و نجاست را بدانیم

روا و ناروا را درک کنیم

اموال خود و اموال دیگران را شناخته به آن احترام بگذاریم.

۱۸- قال علی علیه السلام:

«الفرائض الفرائض ادوها الی الله تودکم الی الجنة»

امام علی علیه السلام فرمود:

(واجبات الهی واجبات الهی را برای خدا انجام دهید تا شما را به بهشت جاویدان برساند)(۱).

(صفحه ۴۶)

ممکن است اجرای قوانین و رعایت حقوق اجتماعی برای برخی ناخوشایند باشد، اما عدالت اجتماعی وقتی تحقق می پذیرد
که قوانین به خوبی اجرا شود.

(۱) خطبه ۲/۱۶۷ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

صبر و بردباری

اشاره

تذکر دادیم که:

نوجوان باید خود را بسازد چون روح «تربیت پذیری» دارد

نوجوان باید آینده نگر بوده و خود را برای فردای بهتر آماده کند.

نوجوان باید روابط اجتماعی خود را تنظیم کند

نوجوان باید انواع آگاهی و علوم را به دست آورد

اما چگونه؟

و با چه روشهایی می توان به برتری های یاد شده دسترسی پیدا کرد؟

امام علی علیه السلام می فرماید تمام مراحل یاد شده را تنها با صبر و بردباری می توان سپری کرد.

و تمام ارزشهای یاد شده را با صبر و تحمل مشکلات می توان در جان خویش پیاده ساخت.

(صفحه ۴۷)

ضرورت صبر و بردباری

۱۹- قال علی علیه السلام:

«و عود نفسک التصبر علی المکروه»

امام علی علیه السلام فرمود:

(نفس خویش را بر استقامت در برابر مشکلات عادت ده) (۱).

(۱) نامه ی ۱۶/۳۱ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

انواع صبر

امام پس از آنکه به یکی از ره آوردهای صبر و بردباری اشاره فرمود، انواع صبر را مورد ارزیابی قرار می دهد، و این حقیقت را طرح می فرماید که، صبر و بردباری هیچگاه به ضرر و زیان کسی نخواهد بود، پس باید بر همه ی سختی ها و مشکلات بردبار بود.

(صفحه ۴۸)

۲۰- قال علی علیه السلام:

«الصبر صبران، صبر علی ما تکره و صبر علی ما تحب»

امام علی علیه السلام فرمود:

(صبر و بردباری دو قسم است، یکی صبر بر انجام کاری که خوش نداری و دیگری صبر بر کاری که دوست داری)(۱).

پس عامل اساسی، در مباحث نوجوانان، و به بارنشستن ارزشها، در خودسازی و تربیت نفس، صبر و بردباری و تحمل مشکلات است.

نوجوانان باید خویشتن را با صبر و بردباری عادت دهند و از عجله و شتابهای دروغین پرهیزند.

ان شاء الله

صفحه ۴۸.

(۱) حکمت ۵۵ نهج البلاغه المعجم المفهرس.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

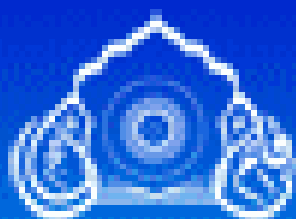
ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقاتی و ترجمانی

اصفهان

گام‌های

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹